

Straža v viharju

Izdaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790



Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: A. Lipovšek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Semeniška 2/II. • Tisk Jugoslav. tiskarne (J. Kramarčič)

Ljubljana, 20. marca 1941

Leto VII — Številka 25

O satanu

Vsem je znano to ime, a moderni človek ne govori o tem imenu, rad bi ga zatajil in spravil iz sveta kot nekaj preživelega, zastarelega, srednjeveškega. Satan mu je kvečjemu komična groteskna figura brez realne podlage.

Cerkev pa govori zelo jasno o satanu, posebno v postnem času. Evangelij prve postne nedelje govori o satanu, ki je skušal zapeljati Kristusa, na tretjo postno nedeljo pa pripoveduje evangelij o Kristusu, ki je izganjal demone; Kristus pravi, da je kot močnejši premagal satana. V postu nam Cerkev pravi, da je glavna naloga človeka borba zoper »vladarstva in oblasti teme, zoper hudobne duhove in zvijače hudičeve«. Moderno ignoriranje satana Cerkve nič ne moti, da nam z vso jasnostjo postavlja strašno dejstvo satana in njegovega dejstvovanja pred oči.

Kdo je satan?

»Zlikovec, morilec duš od začetka, veliki zmaj, knez tega sveta, oblastnik teme, stara kača, nečisti, hudi duh, lažnik od začetka«, taka in podobna imena daje Kristus satanu. Sv. pismo nam slika satana kot konkretno osebo, kot duha, ki ga je Bog ustvaril nekdanj v času pred človekom in mu dal izredno inteligenco. A iz ošabnosti je hotel biti Bogu enak in to iz lastne moči; odklonil je božjo pomoč, hotel je biti »self-made« polbog. Zato ga je Bog v bliskoviti ofenzivi treščil v prepad: »Videl sem, kako je satan kot blisk strmoglavil iz nebes v prepad,« pravi Kristus.

»Kako globoko si padel z nebes, Lucifer, ki si govoril pri sebi: Do nebes se bom dvignil, nad zvezdami bom postavil svoj prestol. Najvišjemu hočem biti enak.« (Ez. 28, 2.)

Satan torej ni ateist, saj ima preveč spominov »na svojo mladost«, ko je bil še v božji bližini, pa je hotel postati Bogu enak. Ta upor je bil hladno preračunan, prelom z Bogom je bil totalitaren, satan je gradil sam na sebe, v njem ni bilo več niti iskric božje milosti.

V tem je satan predhodnik onega naturalizma, ki odklanja božji poseg v človeško območje in se zabubi v snovnost

Nove naloge francoske mladine

Revue des Jeunes, glasilo francoske mlade generacije, prinaša pod naslovom »Nos premières tâches« lep članek, ki prikazuje miselnost nove francoske mladine.

V državi:

Kot mladi katoličani moramo biti prvi državljani. Kot člani državne skupnosti smo odgovorni za njeno življenje. Naša naloga obstoji v delu za častni blagor. Krščanstvo je vera utelešene božje besede in zato je nujno, da se krščanska ideologija manifestira v vseh življenjskih pojavih. Brezpogojna zahteva je torej ta, da oblikujemo življenje države v krščanskem duhu. »Vsak državljan mora doprinesiti svoj delež za skupni blagor naroda,« je dejal Pij XI. Ne smemo se ločiti od ostalih in kreniti na pot ohole brezbriznosti, ampak naša dolžnost je, vtisniti Franciji pečat pristnega krščanskega življenja, ki ga označujeta ponižnost in dobrosrčnost. Z vztrajnostjo moramo pokristjaniti domovino.

V primeri s preteklostjo je naloga lahka, ker so načela našega voditelja (maršala Pétaina, op. ur.) grajena na krščanski podlagi.

Krščanska ljubezen

Hočemo torej sodelovanje vseh slojev v sklopu narodne skupnosti. Vsak stan ima svoje poslanstvo, vsi stanovi skupaj se stapljajo v življenje naroda. Med vsemi je nekaj osnovno skupnega. In ljubezen je močnejša kot sovražstvo. »Z ljubeznijo je mogoče vse doseči,« je rekel apostol Pavel. Potrebno je, da znova oživi francosko prijateljstvo. Iz tovarštva v armadi smo pravkar znova čutili, da smo vsi ljudje z enakimi težnjami po sreči in miru, z enakimi slabostmi. Sedanje težke preizkušnje

in izkustvo; satan je začetnik kuge naturalizma in laicizma.

Imperializem satana

Satan je »knez«, ima svoje kraljestvo, svojo vlado, svoj imperij.

»Svet je deljen v dva ločena, nasprotujoča si tabora,« pravi Leon XIII. v okrožnici o prostozidarstvu l. 1884.

Eden tabor je satanov, drugi Kristusov; saj govori papež Pij XI. o Kristusu Kralju.

Meje teh dveh kraljestev se ne krijejo z mejami svetnih držav, ampak jih križajo na vseh koncih in krajih, tako da sta obe kraljevstvi v resnici razširjeni med vsemi narodi.

Borba med obema frontama in kraljestvima ni za kruh, zemljo, hribe, doline, narodnost, umetnost, gospodarstvo, morja

nam bodo pomagale, s tem da nam odkrivajo medsebojno povezanost članov naše narodne skupnosti.

Farna skupnost

Mislimo, da je stari rod v farni skupnosti sposoben, da znova nauči Francoze medsebojne ljubezni. Fara je križišče, koder se spajajo vsi stanovi in vsi ljudje potrjujejo svoje bratstvo z besedami: »Oče naš.« Nujno je, da znova razvijemo smisel za faro, da zopet oživimo to skupnost vernikov, bratov, ki si med seboj pomagajo, ki skupaj trpijo in se veselijo, preden gredo k skupnemu počitku v senci križa.

Ideja farnega občestva je zgubila na moči; župnija je tako rekoč mrtva. Sanjam o krasnem delu, ki ga bodo izvrševala naša mlada, vneme polna »jacistična« ognjišča, ki so sposobna, da vse prenovijo. Treba je dati gibalne sile francoski vasi, ki je plitva, ker ji manjka vere; ljudje se zapirajo vase in gojijo zavist, namesto da bi razvili svoje sile v farni skupnosti; v družinah mora vladati delo, petje.

Župnija je cela Cerkev v malem. Župnija nas preveča s tokom življenja, ki prihaja po našem škofu in papežu in ki naj nas veže s Kristusom.

V naših družinah

Predvsem si moramo prizadevati za dvig francoske družine. Za to je potrebno moralno ozdravljenje. Mlad katoličan mora sebe in svojo okolico varovati pred moralnim propadanjem, kamor vodi pogansko oboževanje telesa. Iz nove Francije je treba odstraniti vso gnilobo brezmejne strasti, vse vabe k

in kolonije, borba je ideološka; ali se prizna božje bivanje, božje stvaritelstvo, božji zakoni, božja nadoblast, ali živi človek Bogu ali sebi; gre zato, da države in narodi kot taki priznavajo Boga ali ne, ali je šolska vzgoja teo- ali antropocentrična. Priznati moramo, da je dobil v Evropi satan premoč; naturalizem, moderno poganstvo prevladuje. Politika, gospodarstvo, kolonialna politika so polni demonizma, zakoni krščanskega razodetja so izločeni, zato tudi vlada med narodi trpljenje kakor v peklju.

Novi red se mora satanu in njegovim načelom popolnoma odpovedati. Zadnja sled naturalizma mora zginiti iz naše srede. Miazme jügovstva, framonstva, Bogu sovražnega liberalizma, boljševisma moramo pregnati; saj so to miazmi satanizma.

spolnemu izživljanju, ki razrvajo voljo in mrčijo duha. Ohraniti moramo čistost in jo poveljevati, vzpostaviti dostojanstvo mater in čast do deklet in polniti zibelke z lepimi, zdravimi otroci.

Mlada zakonca bosta brez strahu vzela na svoja ramena težka bremena zakona, ker sta se v katekizmu učila vzvišenosti njune zveze. Kot nepopolni bitji, ki skušata doseči v zakonski zvezi svojo popolnost, sta mož in žena pomočnika pri ustvarjalnem delu Boga.

Priprava za zakon

Za naše mladeniče pa je važen problem priprave na zakon. Zakonska zveza naj se ne sklepa brez premisleka in ni mogoče vanj stopiti brez priprave, zlasti z ozirom moža, ki mu mora pripadati vodstvo. Mlad krščanski mož mora pomisliti na to, da ne bo nepremišljeno stopil v to novo življenje; zelo pazljiv mora biti pri izbiri družice in gojiti mora do nje ljubezen; potrebno pa je tudi zadostno poznavanje, ki si ga človek ne pridobi, če živi popolnoma ločeno od drugega spola. Mlad kristjan ne sme poznati strahu pred življenjem v družbi.

Našim mladeničem moramo pokazati pravo pot, jim jasno predočiti problem čistosti obenem z ženskim problemom in vprašanjem, kako je treba občeati z drugim spolom.

V neposredni zvezi z družino pa je problem vzgoje. Dobro se še spominjamo, česa nas je učil sv. oče Pij XI. Bolj kakor kdaj prej hočemo telesno zdravo mladino, ki jo bo odlikoval trden značaj, pošteno srce, poučiti jo hočemo v vsem, kar je neobhodno potrebno za dostojno življenje, pokazati ji pravo veselje in jo odvrtiti od zabav, ki ubijajo človeka, naučiti jo hočemo, kako je treba iskati resnico z vsemi silami svojega bitja in kako je treba gojiti ljubezen in spoštovanje do domovine.

Domovina

Poveljevati moramo idejo domovine, saj to je zemlja, to so kraji, ki hranijo v sebi tisočletno kulturo, celo vrsto svetnikov in junakov; verujemo, da je Francija, kakor je rekel Kipling, »draga vsakemu človeku, ki ljubi človeštvo«, in kakor je rekel d'Annunzio, da bi brez Francije »svet bil pust«. Hočemo znova ustvariti njeno veličino, verovati v njeno življenje, biti pripravljeni na žrtve, ki jih težke naloge zahtevajo od nas.

Na delo!

Ne preklinjajmo našega stoletja, sprejemajmo mirno težko usodo, izogibajmo se brezplodnega delovanja, bodimo stalno v borbi s trdno voljo, pridobivati novih članov za našo katoliško stvar, saj to smo kot kristjani dolžni storiti.

Ne dvomimo v obnovo; pregnali bomo pesimizem, kjer koli se bo pojavil. Zgraditi hočemo novo Francijo, ki jo bo preveval krščanski duh, in postaviti jo hočemo na mesto, ki ji pripada v zgodovini.

Češki katoliški bogoslovci velika nada svojega naroda

V semeniščih se pripravlja v tem šol. letu (1940/41) za svoje vzvišeno duhovniško poslanstvo okrog 900 čeških bogoslovcev.

Olomuc

V 1. št. 72. letnika »Museuma«, časopisa slovanskih bogoslovcev, ki ga izdajajo brnski teologi, je bila priobčena statistična slika o številu čeških bogoslovcev in redovnih klerikov, ki študirajo to šol. leto v škofijskih semeniščih ali na redovnih učiliščih na Češkem, na Moravskem in v tujini. Skupno je v šol. letu 1940/41 v čeških deželah 897 bogoslovcev. Od teh jih je 630 v semeniščih doma, 27 v Rimu; vseh redovnih klerikov pa je 240. Največje bogoslovje ima olomuška nadškofija na Moravskem, ki jo vodi znani navdušeni pospevalec unionizma, moravski metropolit dr. Leopold Prečan. V Olomucu, najživahnejšem središču češkega katoliškega verskega in kulturnega življenja, študira samo v semenišču 167 teologov. Olomuško bogoslovje ima nekaj odličnih znanstvenikov, ki so tudi pri nas dobro poznani: sociolog prof. dr. Bedřich Vašek, ki pomeni za Čehe to, kar pri nas dr. A. Ušeničnik, zgodovinar prof. dr. Augustin Neumann O. S. A. ter vneti liturgik dr. František Cinek.

Brno, Praga

Takoj za olomuškim bogoslovjem je drugo moravsko semenišče, to je brnsko, ki ima 162 bogoslovcev, kar je posebno razveseljivo, ker je brnska škofija imela v prvem desetletju po svetovni vojni občutljivo pomanjkanje duhovnikov. Toda vztrajni skrbi častitljivega brn-

skega škofa dr. Jozefa Kupke, učenjaka svetniškega življenja, se je posrečilo to pomanjkanje skoraj popolnoma odstraniti.

Na Češkem je največje praško bogoslovje, ki ima 112 bogoslovcev. Kljub temu, da se je v razmerju s povojnimi leti število bogoslovcev v praški škofiji povečalo, se še vedno čuti pomanjkanje duhovnikov. Toda verujemo, da bodo iz praške nadškofije prišle številnejše vrste kandidatov duhovništva, ki jim bo praški nadškof, češki primas kardinal Karel Kašpar dal svoj blagoslov za apostolsko delo v samem srcu češke zemlje.

Hradec Králové, Budejovice

Cvetoča češka škofija je tudi Hradec Králové (severovzhodna Češka), nekdanji sedež velikega češkega domoljuba in orlovskega organizatorja, škofa Edvarda Bryncha. Kralovehradecko škofijo vodi sedaj neustrašeni, narodno in versko goreči škof dr. Mořic Pýcha. Semenišče v Hradcu Králové ima 107 bogoslovcev.

Najmanjša češka škofija s sedežem v Budejovicah (južna Češka) ima 64 bogoslovcev. Še do nedavne svoje smrti ji je pastiral priljubljeni dr. Šimon Bárta, sedaj je škofovski stol začasno nezaseden.

Tako rekoč vso litoměřicko škofijo (zahodna Češka) s sedežem v Litoměřicah so Čehi v zadnjih dogodkih zgubili. Vsem profesorjem, ki so predavali na praški in olomuški teološki fakulteti, je sedaj to prepovedano. Na teoloških študijah v Rimu je letos iz praške nadškofije 14, iz Hradca Králové 7 bogoslovcev, po dva pa iz Olomuča, Brna in Čeških Budejovic. Vsi bogoslovci so po narodnosti Čehi.

Do marca 1939 je bilo po čeških teoloških in semeniščih tudi precej nemških bogo-

slovcev, s spremenjenimi razmerami so pa vsi nemški teologi zapustili češka bogoslovna učilišča, nekateri so šli nadaljevat študije v Nemčijo, drugi pa so sploh izstopili iz bogoslovja. Nevarnost padca števila bogoslovcev je takrat pretela tudi češki teologiji, posebno v Pragi in Olomucu. Po ukinitvi teoloških fakultet so šli bogoslovci za več tednov domov. Bilo je treba premagati številne ovire, odreči se mnogim vabam in mnogokje je bilo treba veliko neustrašenega poguma, če so se bogoslovci hoteli vrniti nazaj v semenišča, toda vrnili so se vsi do zadnjega.

Redovnikov klerikov na Češkem in Moravskem je 240; so iz 16 redov. Največ duhovniškega naraščaja imajo jezuiti — 41 bogoslovcev, s svojim teološkim in filozofskim učiliščem v Benešovu pri Pragi.

Duhovniški naraščaj je velika nada češkega naroda, ki je sedaj po božji Previdnosti postavljen v veliko preizkušnjo.

Verska in narodna obnova

V duhu vročega krščanskega nacionalizma, ki je bil tako značilen za češko duhovščino v preteklosti (spomnimo se jezuitov Jurija Plackega, Bohuslava Balbina za protireformacije, dolge vrste duhovnikov buditeljev za »preporoda in v zadnjem času škofa Edvarda Bryncha, praškega nadškofa Františka Kordača, moravskega metropolita Antona Cirila Stojana itd.) se pripravljajo za svoje poslanstvo verske obnove v bratskem češkem narodu bogoslovci — njeni bodoči vodniki in nosilci. Ta verska obnova med Čehi se je začela prav za prav že 1929. z manifestacijskimi slovesnostmi svetovaelavskih dni v Pragi. Od tedaj naprej je bilo na tem področju storjeno veliko delo. Nemalo zaslugo za to ima češka inteligenca, ki se je začela po začasnem odtujenju vračati v katoliški tabor in se priglasi za narodno delo katoliške obnove.

Naj dobrotni Bog to prizadevanje obilno blagoslovi!

Straža opazuje svet

Teden od 9. do 16. marca 1941

Ta teden bo šel v zgodovino. Ne zaradi vojaških dogodkov, kajti teh v izredni meri ni bilo, marveč zaradi političnih sklepov, ki so dozoreli in ki so sedanjo borbo med dvema nasprotnima taboroma prenesli na svetovno ploskev.

Na bojiščih so borbe na zahodu oživele. Bili so trije veliki nočni napadi na razna angleška mesta, med njimi Glasgow, Hull in London, ter trije zaporedni nočni napadi na nemška mesta, med katerimi so Berlin, Hamburg in Düsseldorf. Prvič so nastopile v bojih nove vrste bombnih in borbenih letal. V Albaniji je prve dni v tednu divjala italijanska ofenziva, ki pa je proti koncu tedna utihnila. Fronta se ni spremenila. V Afriki je bilo bojovito samo v Abesiniji, v katero Angleži prodirajo s šestih strani. V nedeljo so Angleži zavzeli Berbero v angleški Somaliji, ki so jo izpraznili v avgustu 1940.

Zgodovinski pomen preteklega tedna je v odločitvi Združenih držav Severne Amerike, da postavijo vso svojo industrijsko in denarno moč v službo Anglije in njenih zaveznikov. Dne 11. marca namreč je predsednik Združenih držav Roosevelt podpisal »Zakon o neomejeni pomoči napadenim demokratičnim državam« in s tem dejansko stopil v sedanji svetovni vojni v angleški tabor. Takoj so bile objavljene tudi vsote, ki jih Amerika za to svojo pomoč takoj potrebuje. Imenovana je bila vsota 7 milijard dolarjev (550 milijard din). Ameriški sklep je bil pravilno tolmačen v taboru trozveze in že naslednjega dne je japonski zunanji minister Macouka najavil svoj obisk Nemčiji in Italiji. Proti ameriški odločitvi za sodelovanje z Anglijo je trozveza sklenila dati zunanega izraza sodelovanju Japonske z Nemčijo in Italijo. Japonska bo brez dvoma pozvana, da v okviru trozveze odslej bolj dejavno sodeluje, in sicer na tihomorskem prostoru, tako da bi ta »ameriški činitelj« dobil v taboru trozveze protitež v Japonski, katere naloga naj bi bila, da veže angleške in ameriške moči na Tihem morju, med tem ko bi se Italija in pa Nemčija posvetili boju proti Angliji na evropskem in afriškem področju.

Tudi južnovzhodna Evropa je bila v ospredju dogodkov. Južnovzhodna Evropa je po vходу nemških čet v Bolgarijo stavljena pred izbiro, da se izjavi za en tabor ali za drugega. Jugoslovanska država je bila poglaviti predmet pisanja po časopisu. Stališče naše države je bilo pojasnjeno v nekaterih službenih pojasnilih, ki pravijo, da ima jugoslovansko državno vodstvo pred očmi dvoje vrednot, ki so nedotakljive in za katere je vsak Jugoslovian pripravljen dati tudi svoje življenje, namreč: nedotakljivost našega državnega ozemlja in naša državna neodvisnost. V tem nepremakljivem okviru pa je dovolj prostora za prijateljska sodelovanja.

Torej tako na jugovzhodu Evrope, kakor na svetovni ploskvi je bil pretekli teden mejnik, ki meče svojo senco daleč naprej v bodočnost na nadaljnje razvoje velike svetovne borbe.

Nedeljske misli

V ztrajajmo! — Evangelist sv. Luka je zapisal Gosopodove besede, ki nas že same prepričajo, kako dobro je Kristus poznal vse ljudi in natančno vedel, kaj je v človeku. »S spojo stanovitnostjo si boste pridobili svoje duše.« (Lk 21, 19.) Čas danes hiti z brzino 100 km na uro. Zato smo še mi neučakani, vse mora biti takoj, ob začetku hočemo imeti ali vsaj videti že konec. Ne vzdržimo, kjer se zahteva potrpežljivost, vztrajnost. To dvoje nam je potrebno predvsem v delu duhovne prenovitve v postnem času, v svetem misijonu.

Narava sebe ne prehiteva, ne brzi, ne dela skokov. Po setoi ni takoj žetve. Eden seje, drugi žanje. Tudi nadnaravno delovanje milosti zahteva časa, vztrajnosti. Kristus je z eno besedo bolnike ozdravil, mrtve obujal, hudobne duhove izganjal, grehe odpuščal, a svoje učence je tri leta vzgajal in jih duhovno prenavljal. In še po treh letih so bili vsi ozkosrčni, ljubosumni, malenkostni, da niso razumeli naloge Gospodovega življenja, trpljenja in smrti... »Kaj tudi vi ne umevate« (Mt 15, 16). Ni našel razumevanja pri ljubljenskih učencih, zato je hitel v tihih nočnih urah v molitvi k Očetu.

Potrpežljivo vztrajajmo v molitvi, da bomo vztrajali v delu popolne notranje obnove. »Ne mislimo o sebi več, kakor se sme misliti« (Rimlj 12, 3), ne od nas, od molitve, od Boga bo ves uspeh. On stori, da tisti, »ki besedo slišijo v dobrem in plemenitem srcu ohranijo ter obrode sad v trpljenju« (Lk 8, 15).

Nedelja »Laetare« nazorno pokaže duhovno veselje, ki je prav sad vztrajnosti. »Radujte in veselite se, ki ste bili žalostni. Vriskajte in nasitite se ob obilnosti njegove tolažbe! — Hvalite Gospoda, ker je dobrotljiv. Prepevajte njegovemu imenu, ker je dober. Vse, kar koli je hotel, je storil v nebesih in na zemlji.«

Nauk sv. Tomaža o lepoti

Prinašamo v izveščku referat tov. K. Rakovca, ki ga je imel na študijskem dnevu Akad. zveze. Referat je moral zaradi tehničnih težav v prejšnji številki izostati.

V začetku je poudaril važnost estetskih problemov — saj so (vsaj v praksi) boji za takšno ali drugačno umetnost na dnevnem redu. Za katoliškega inteligenta je dolžnost, da si tudi na tem področju pribori jasnost. To pa bo z največjo varnostjo dobil pri sv. Tomažu.

Sv. Tomaž je bil sam pesnik; zgradbo njegove Summe primerjajo z gotskimi stavbami. Torej estetsko tankočuten. Takisto je imel kot filozof smisel za tovrstne probleme, da si kakega sistema esetike ni postavil. Vendar je v njegovih spisih tolikanj razmišljanja in jasnih načel o lepem, o umetnosti in umetniku, da si je mogoče napraviti zelo podrobno sliko o Tomaževem estetskem nazoru.

Lepoto je Tomaž določil s strani objekta in po odnosu do subjekta, v čemer nekateri celo vidijo Tomažev zgodovinski pomen v razvoju estetike.

Z objektivne strani je po Tomažu značilno za lepoto troje: integritas sive perfectio, proportio sive consonantia, claritas. Ne prizna pa samo lepote telesnih reči, temveč tudi duhovno lepoto. Zato razlikuje troje stopenj lepote: lepoto telesa, lepoto duše in lepoto božjo. Lepota božja mu je najvišja lepota. Zakaj Bog je neskončna popolnost in vir lepote vseh stvari (ex divina pulchritudine esse omnium derivatur). Tako je Tomaž povzdignil lepotni pojem iznad vsakdanje, materialistično pojmovane umetnosti. Njegova estetika je teocentrična, duhovna lepota mu je višja od materialne.

S psihološke strani upošteva Tomaž človeške čute, ki pa so posredniki razuma. Estet-

skega doživljanja ne pojmuje zgolj animalično. Estetsko uživanje mu je razumno gledanje, ki je privilegij človeka. Tudi v ustvarjanju mu je materializem tuj. Tudi tu išče oblikovalni princip v razumu, poleg materije pozna formo, ki mu je osnova lepega in dobrega (pulchrum et bonum in subiecto sunt idem, quia super eandem rem fundantur, scilicet super formam). Proizvodom lepe umetnosti je oblikovalec razumno bitje — umetnik, lepota stvari je dana od Boga. Dobro in lepo sta Tomažu samo pojmovno različna. Razlika je v tem, da se v posesti dobrega stremljenje sploh umiri, v posesti lepega pa se zadovolji spoznanje. (Pulchrum est idem bono sola ratione differens. Cum enim bonum sit, quod omnia appetunt, de ratione boni est, quod in eo quietetur appetitus. Sed ad rationem pulchri pertinet, quod in eius aspectu seu cognitione quietetur appetitus.)

Tako je Tomaž postavil lepotni pojem kar najvišje in ga varno zasidral v Bogu. S tega vidika je potem tudi jasen eden najvažnejših odnosov umetnosti — namreč do pravosti. S tem v zvezi je predavatelj prikazal, kakšen odziv je imela tomistična estetika pri nas, zlasti glede zadnjega vprašanja. Medtem ko imajo drugi narodi sholastično estetiko zelo razvito (Jungmann, Gietmann, Maritain itd.), se pri nas ta vprašanja obravnavajo sicer temeljito, a vendar samo mimogrede. Mimo Fr. Lampeta je omeniti A. Ušeničnika, ki je Tomaževe nazore pojmoval čisto življenjsko, pa prav ob Tomažu zadnji čas (II. zv. zbr. spisov) korigiral Mahničovo mnenje.

**Podpirajte pokrei
katoliške mladine!**

NA STRAŽO! NIETZSCHE – PREROK NO- VEGA POGANSTVA

»Dve tisočletji sta že skoraj minili in še ni nobenega novega boga«, je zaklical Nietzsche.

Po Nietzschejevem mišljenju bi torej bil Bog produkt človeške fantazije, človeških čustev in domnev. Po njegovem bi bil Bog izraz neke določene dobe ali določene kulture. Bog ni realnost, Bog je mitos.

Pod Nietzschejevim praporom se bore vsi nasprotniki Cerkve. Iz njegovega arzenala dobivajo vsi bojna sredstva proti krščanstvu. Nietzsche je duhovni vojskovodja nasprotnikov Cerkve.

Bog temu novemu preroku ni osebno bitje, ki je večno in vsemogočno, ni neskončni in popolni duh, od katerega izvira vsa dobrota in resnica, temveč je nepregledna skupnost nadčloveških sil. Nietzsche je dejal sam o sebi, da je dinamit. In res, vse, kar je ustvaril bi naj prav tako bil dinamit, ki naj bi razrušil in razdril temelje krščanstva in človečanstva. Ostal ni sam. Sledili so mu mnogi drugi, ki vodijo v tej ali oni obliki borbo proti krščanstvu, proti katolištvu.

Zato moramo v tej duhovni zmed, ki novo poganstvo vedno huje divja proti veri, proti vsemu, kar je vsem sveto, katoličani stati trdno in prepričati vsak poskus, ki bi hotel Boga in Kristusa ponižati v mitos.

NAŠE DOLŽNOSTI

Prva naša dolžnost je, da smo čuječi, da smo na straži. V časih velikih peripetij se vedno pojavljajo ljudje, ki mislijo o sebi, da so poklicani za reformatorje sveta, a nimajo zato čestokrat moralnih sposobnosti. Njihova dela rastejo, kajti zli duh nikoli ne počiva. Vse to pa izvira iz močvirnatih tal modernega ateizma, in je setev materializma, ki ponižuje vero do produkta fantazije.

Posebno pazljivost je treba posvečati tisku, ki podpira in ščiti razne meglene predstave o Bogu in religiji, ki hoče zasejati zmedo v duše ter skuša zaradi tega prenaraditi temelje krščanske resnice in zametava vero v razodetje. Človeku, ki nima trdnega značaja, bo pač zelo po godu, ako si more sam ustvariti tako božanstvo, kakršno se mu zazdi. Kljub prestopkom proti božjim zapovedim, bo še vendar ostal »religiozen«.

Tak ponižen in v vsem prilagodljiv bog bi gotovo ugajal marsikateremu športniku. Za tako vero bi se navdušil marsikateri »ljubitelj« prirode, ki odrine v soboto v hribe, v krasnem nedeljskem jutru v kakšni planinski koči doživlja neka religiozna čustva, najde ob doživetju nečesa nedoločenega zadovoljstva.

PREDAJMO SE BOGU

Bogu pa se moramo vsega predati. Prvo, kar mora biti njegovo, je naš duh. Duh mora biti navezan na Boga po veri. Ne smemo si predstavljati Boga, kot bi se nam zazdelo. Nasprotno, sami sebe moramo preobraziti po Bogu. Zaradi tega moramo resnico, ki nam jo je Bog razodel, spoštljivo sprejemati in se z njo popolnoma prepojit.

Trojna je naša dolžnost v današnjih dneh: Biti moramo čuječi — vero moramo poglobiti in po — veri živeti.

Nekaj statistike o srednjih šolah

(Iz poročila g. načelnika prosv. odd. ban. uprave na zasedanju banskega sveta.)

V Sloveniji imamo sedaj 8.865 dijakov in 4.955 dijakinj, torej 13.820. Samo na državnih gimnazijah je 8.483 dijakov in 4.325 dijakinj, torej skupno 12.808. Skupno je na državnih srednjih šolah 14 ravnateljev, 466 profesorjev, 35 učiteljev veščin, 1 kontraktualni, 5 učiteljev z meščanske in ljudske šole.

V šolskem letu 1940/41 so bile ustanovljene 3 nove realne gimnazije s tem, da so se I. in III. v Ljubljani ter realna gimnazija v Celju razdelile na dva zavoda. Samoupravna gimnazija v Murski Soboti je letos, ko so zapustili zavod učenci osmega razreda, prenehala. V Ljubljani so se gimnazije preimenovali, tako da so tu 4 moške in 2 ženske državni realni gimnaziji. Sedaj imamo v banovini 17 državnih gimnazij. III. ženska realna gimnazija v Ljubljani in II. realna gimnazija v Mariboru sta dosegli letos postopno 6 razredov, realna gimnazija v Kočevju 7 razredov. Druga moška realna gimnazija v Ljubljani ima zaradi pomanjkanja prostorov v poslopu salezijancev na Rakovniku le prvih 5 razredov z 8 oddelki. Ostale gimnazije so vse osemrazredne. Državne gimnazije imajo skupno 301 oddelke. Prostora primanjkuje za 102 oddelka. Zaradi tega ima 67 oddelkov le popoldanski, 70 oddelkov pa menja dopoldanski in popoldanski pouk.

Najbolj nujna je zgradba gimnazijskega poslopja v Murski Soboti, kjer je 16 oddelkov in le 8 učilnic ter skoraj nikakega prostora za zbirke. Prihodnje leto bo treba učence delno odkloniti, ako se ne bo poslopje postavljeno. Zemljišče je na razpolago, načrt za poslopje pa še ni odobren. Na drugem mestu je potreba novega poslopja v Celju, kjer ima letos 33 oddelkov obeh gimnazij v istem poslopu 17 učilnic, število učencev pa vsako leto močno narašča. Zemljišče za novo gimnazijsko poslopje še ni dokončno določeno. V Mariboru skoraj ni mogoče govoriti o porastu učencev v srednjih šolah. Potrebno novo šolsko poslopje pa bo po vsej priliki za prihod-

nje šolsko leto pripravljeno. Obe realni gimnaziji sta sedaj v mestnih poslopih. V Ljubljani kljub 8 učilnicam, ki smo jih dobili na Rakovniku, primanjkuje za državne srednje šole 62 učilnic, za kar bi bila potrebna tri nova gimnazijska poslopja. Tretja in četrta moška gimnazija sta skupaj v enem poslopu. Na II. ženski realni gimnaziji ima en del razredov pouk v poslopu drž. učiteljske šole, drugi del v najetih prostorih mestne ženske realne gimnazije. Ko se bo izselila vseučiliška knjižnica iz poslopja I. ženske realne gimnazije, bo mogoče s prezidavo dobiti 10 novih učilnic.

Špekulacija z naivnostjo

»Ženski svet« v visoki politiki

V roke nam je prišla marčeva številka revije »Ženski svet«, ki jo izdajajo »napredni« krogi, katerih neodpornost proti boljševiški propagandi smo že večkrat razgalili. Tako tudi v »Ž. sv.« včasih berete kaj čudne misli.

Se »napredne« dame, ki še svojega odnosa do slovenstva in jugoslovanstva niso razčistile, hočejo imeti široka obzorja in se gredo veliko politiko. V kolikor v svojem zunanje političnem obzorniku prepisujejo iz dnevnega časopisja, je stvar v redu, ko se pa podajo same na svetovno politični parket, jim pa prav rado spodrsne na levo.

Tako nam v tej številki njihov zun. politični bistrovidec (ne vemo kakega spola) opisuje, kako se oba vojujoča se tabora borita in si pri tem vzajemno uničujeta ustvaritve materialne in duhovne kulture.

Sedaj pa se porodi vprašanje, kdo je pametnejši od teh dveh vojujočih se taborov.

Ob koncu pove, da je »med državami, ki

V učiteljske šole je bilo letos sprejetih mnogo več učencev in učenek kot sicer, ker zelo primanjkuje učiteljstva v ljudskih šolah. Tudi gimnazijske absolvente so sprejeli (27 moških in 42 žensk v 5. razred). Ostali učenci 5. razreda so izjemno delali maturo že januarja 1941. V obeh državnih učiteljskih šolah je 370 učencev in 333 učenek, skupno 703 v 20 oddelkih. V treh zasebnih učiteljskih šolah je 207 učenek v 9 oddelkih. V drž. učiteljskih šolah sta 2 ravnatelja, 36 profesorjev, 6 učiteljev veščin in 1 iz ljudske šole, a je 15 deljenih drugam. Med učiteljske šole spada zasebna učiteljska gospodinjska šola dr. Kreka, ki je medtem dobila omenjeni naslov. Vzgaia učiteljice za gospodinjske šole. Zavod ima letos drugi in četrty razred z 42 učenkami.

se po možnosti izogibljuje vojnih zapletljivost, kakor smo že ponovno opozorili, tudi Sovjetska Rusija, ki skrbi za notranjo obnovo na gospodarskem in kulturnem polju. Med glavnimi smernicami njene gospodarske politike sta pospeševanje industrije za državno obrambo in osamosvojitev gospodarskega življenja od tujih vplivov. Do sedaj so posvečali glavno pozornost rešitvi kmečkih vprašanj, kajti rešitev teh vprašanj, zlasti vprašanje žita, je izhodna točka za ves ostali napredek. Sedaj pa je treba posvečati pozornost prvenstveno industriji in prometu.

Ni vredno, da bi se spuščali v analizo teh propagandističnih laži o napredku, saj kdor ima oči, je mogel v zadnjem času ponovno spoznati dejansko zunanjo in notranjo moč SSSR, te vrstice so pa očitno preračunane na naivnost in neorientiranost njihovih čitateljic. Vendar bodo dejstva tudi tem kmalu še bolj odprla oči, če bodo le hotele spregledati.

Neizpolnjena želja

(Mentorju prof. † Karlu Kieslichu v spomin.)

»Tam na levi so grobovi,
tam spiš ti!«

Tiho so zapeli zvonovi. Tiho, skoro neslišno, kakor da bi hoteli utajiti, da ga ni več med nami...

Takrat je bil lep mesec maj. Mesec pesmi, tihih in toplih pomladnih večerov, mesec vonja in mehkega pričakovanja.

Tedaj sva se spoznala.

V predzadnji vili Linhartove ulice je stanoval profesor Karel. Katehet me je bil njemu priporočil. Soba je bila majhna, z enim samim oknom. Poleg umivalnika je stala miza in ob njej skladovalnica knjig. Nad posteljo je visela podoba Dolorose. To je bila vsa oprava mladega profesorja-umetnika.

Razodel sem mu željo, da bi rad nadaljeval šolo, ki sem jo moral prekiniti zaradi bolezni in pomankanja sredstev. Prijazno, z dobrovoljnimi očmi me je pogledal, poprašal po atu in mami, če sta zdrava, če lahko delata in če mu ni morda kdo bolan pri nas. Tu pa tam mu je kašelj prikinil besedo. Globoko udrte oči, obrobljene s črnino, so pričale, da je bolan. Sedaj šele vem in čutim, zakaj me je spraševal, če sem zdrav, če mi je dom na zdravi legi in če ni morda pri nas doma kdo bolan... Tako pač sprašuje bolnik.

Preprost in skromen je bil, a vljuđen in ljubezniv z vsakomur. Če je prišel k njemu študent, mu je bil oče in mati.

»Zakaj nisi prišel že prej? Saj bi ti rad pomagal! Pridi odslej, pridi vsak dan, kadar hočeš!« Od tega dne sem mu bil najboljši

prijatelj. Če ga dva dni nisem videl, ker nisem rabil razlage, me je vpraševal, zakaj me ni bilo tako dolgo.

Blizali so se mi izpiti. Denarja za šolnino pa še nisem imel. Ta skrb me je mučila ves čas in mi jemala pogum in veselje do učenja. Ob koncu neke lekcije me je vprašal, če že imam denar in če sem z ostalimi listinami, ki jih zahtevajo na gimnaziji, preskrbljen.

»Ne vem, kje naj bi ga dobil,« sem mu odgovoril. Videl je mojo zadrego, me potrepljal po rami in dejal: »Ne skrbi, vse sem ti že uredil!«

*

Leto dni je izginilo v gluho noč. Profesor Karel je ležal bolan. V šolo ga ni bilo. Iz dneva v dan so me obsipali součenci z vprašanji: »Kdaj pride gospod profesor Karel? Ali se počuti bolje? Pripoveduj nam!« Pri vsakem obisku sem ga tolažil. Pravil sem mu, da je pri nas doma lepo, da je blizu hiše gozd, poln smrek-velikank, poživiljajoče ozona, mehkih topolov in sanjavih brez, da pri nas ni megla, da naj pride k nam, čim more vstati, ker pri nas doma gotovo ozdravi.

»Da, da, k vam pojdem! K vam, čim...« in besedo mu je prekinil kašelj.

Naslednje jutro je bila soba zaklenjena. Zaman sem trkal. Iz kuhinje je prišla blede gospodinja in mi skoro objokana povedala, da je profesor Karel v bolnišnici.

Odslej ni nikdar več gledal skozi okno, ko smo se vsuli iz šole. Nikoli več me ni poklical skozi okno, njegove nemirne, dobre oči me niso več iskale v gneči tovarišev.

Skoro vsak dan sem ga obiskal v bolnišnici. Bledi, izmučeni obraz se mu je razžaril, ko me je ugledal. Navajen je bil name in me

je težko pričakoval. Ko sem se tisti dan poslovil od njega, me je prosil, naj ga jutri prav gotovo obiščem, ker mi bo zaupal nekaj važnega. Naslednji dan pa smo imeli šolsko nalogo in dejal sem bratu, s katerim sva stanovala skupaj:

»Pojdi, obišči profesorja ti, ne morem iti danes sam, opraviči me in mu povej, da jutri prav gotovo pridem, jutri ko bo praznik Sv. Jožefa.

*

In nisem šel.

Pozno se je vrnil brat. Nemirno in nervozno sem ga čakal. Povedal mi je, kako težko me je profesor pričakoval in me ni bilo, a da prosi, naj jutri prav gotovo pridem.

Drugi dan je bilo krasno jutro. Tisto redko pomladno jutro, ki človeka očara in prerodi, ko prvkrat zadihna toplino pomladi.

Spomnil sem se na profesorja Karla, slišal sem njegov mehkoproseči glas: »Pridi, zakaj te ni bilo včeraj?« Nisem mogel dočakati poldneva, da bi šel k njemu. Odpravil sem se, četudi sem vedel, da me ne pustijo k njemu prej ko opoldan, ali šel sem.

Vratarja v bolnišnici slučajno ni bilo. Smuknil sem skozi vrata. Tam pred drugimi vrati, kjer je z veliko napisana številka 2, me je srečal zdravnik, ki me je že poznal.

Ustavil me je in vprašal, kam grem. Nisem mu še odgovoril, ko je znova izpregovoril: »Vaš profesor je umrl!«

Osupnil sem.

Tiho so zapeli zvonovi. Tiho, skoraj neslišno, kakor da bi hoteli utajiti, da ga ni več med nami...

V mojo dušo pa je leglo nekaj težkega, očitajočega, ki mi pravi: »Zakaj te ni bilo?«

Univerza

Naravoslovni institut

Zastopnik našega lista je obiskal dekana filozofske fakultete g. dr. Antona Melika in ga zaprosil za nekaj podatkov o novem naravoslovnem institutu.

G. dekan je radevolje ustregel tej naši prošnji.

Kakor že znano, je kredit za novi prirodoslovni institut zagotovljen in je deponiran v Ljubljani.

Zgradba se bo nahajala na Mirju, v Langusovi ulici. V ta namen je bilo kupljeno šimenčevo posestvo.

Splošni načrti so že gotovi, sedaj se z vso naglico izdelujejo podrobni načrti.

Za pričetek gradnje so potrebne še razne zakonite formalnosti, kot potrditev načrtov in licitacije.

V novem institutu bodo nameščene te stroke: botanika, zoologija, geologija, geografija, meteorologija.

V zvezi z gradnjo novega instituta je tudi

načrt, da se preseli Botanični vrt z Izanske ceste na parcele ob novi zgradbi. To bi bila najlepša in praktičnim potrebam najbolj odgovarjajoča rešitev. V ta namen tečejo pogajanja z mestno občino.

Celote kredit, ki je bil odobren za novi prirodoslovni institut, je znašal z obrestmi vred 9.727.751 din, od tega je bilo porabljeno za nakup zemljišča in tekoče izdatke 1.131.531 dinarjev. Ostaja še na razpolago za gradnjo 8.596.220. din.

S tem denarjem bi se po predvidenih načrtih in ob normalnih razmerah krilo vse stroške, sedaj pa obstoji nevarnost, da bo morda treba iskati dodatne kredite zaradi porasta cen gradbenega materiala in povišanja mezd. Z ozirom na gradbene načrte, ki so ostali nespremenjeni, ne bo nobenih denarnih težav.

Dekanat se trudi, da bi se gradnja čimprej pričela in upa, da bo stavba letos kljub vsem težavam pod streho.

Jezuitski red ob 400 letnici

»Še nikdar se ni pojavila taka organizacija v zgodovini sveta. Niti stari Rim si ni izgradil svojih načrtov za osvajanje sveta s tolikšno natančnostjo. Še nikdar se ni delalo za višjo idejo z večjim razumevanjem. Vedno bo ostala ta Družba vzor vseh družb, ki čutijo težnjo po neomejenem širjenju in stalnem trajanju,« tako je zapisal protestant Novalis o jezuitih.

Nesmrti pomen Družbe je pa opisal v neverjetnih besedah papež Pij XII. v svojem pismu jezuitskemu generalu, ko je čestital Družbi k 400 letnemu jubileju:

»Zgledalo je kot bi burja, ki se je dvignila na severu (protestantizem) pretresla Cerkev v njenih temeljih; toliko narodov in držav se je odtrgalo od Cerkve; povrh so se odkrile brezmejne pokrajine na vzhodu in zahodu, kjer so čakale neštete množice poganskih narodov.

V teh časih je Bog sam poslal Ignacija in njegovo Družbo, da se upre zablodam... Prav posebno se bori Družba za Cerkev in rimskega papeža.

Jezuitski red je pravi katoliški čudež 16. stoletja! Ti možje brez premoženja, odeti v črne halje, se napotijo preko Alp v severno Evropo, plujejo po morjih okrog Afrike v Indijo, na Japonsko, v Brazilijo, Mexiko itd. itd. In rešijo hkratu kot nova izbrana četa obe nalogi Cerkve! Protestantizmu so zaprli pot, istočasno pa so pridobivali nove narode v prekmorskih deželah za Kristusa in nadomestili zgube Cerkve v Evropi. Njihova pot po svetu je polna veličine!

Družba Jezusova je bila potrjena 27. septembra 1540 in je že kar prva leta pošiljala misijonarje na vse strani. L. 1541 odpotuje sv. Frančišek Ksaverij v Indijo, l. 1548 potuje misijonarji jezuiti v Kongo, Angolo, Senegal. P. Nobrega potuje s petimi tovariši l. 1549 v Brazilijo, za njim gre Azevedo in prebije z 39 tovariši mučeništvo, l. 1561 so začeli delovati med Kopti v Egiptu, Maroniti v Siriji in v Carigradu.

V Florido so prišli jezuiti l. 1566, pet let pozneje so bili vsi misijonarji umorjeni; l. 1568 so prišli v Peru, l. 1588 v Paragvaj, v Meksiko l. 1572; odtod so se podali l. 1590 na Filipine. Za vzhodno Azijo se je vkrcalo l. 1574 41 jezuitov z P. Valignani na čelu.

V Kanado so prišli jezuiti l. 1625 in delovali med Huroni do mučeniške smrti.

Od l. 1640 jih najdemo na Antilskih otokih, Na Marijanske otoke v Tihem oceanu gredo l. 1668, kjer je p. Ljudevit San Vitores spreobrnil do l. 1672 50.000 poganov; v tem letu so ga domačini ubili.

S kakšnim ognjem so delovali ti misijonarji, vidimo iz tega, da je od l. 1549 do 1914 prelilo 907 jezuitov, večinoma misijonarjev, mučeniško kri in da je Cerkev proglasila do l. 1938 24 jezuitov za svetnike, 150 pa za blažene.

Jezuiti so res izbrana četa in straža katoliške Cerkve.

XVII. redni sestanek AK Straže

Sestanek smo pričeli z molitvijo, na kar je sledila recitacija Gregorčičeve pesmi »Soči«. Nato je podal tov. Esih izčrpen referat o sovjetskem šolstvu. Orisal nam je krivuljasto razvojno pot, po kateri je hodilo sovjetsko šolstvo v zadnjih dvajsetih letih, ko so menjali metode, neuspeh pa je ostal vedno isti! Tako se je po dvajsetih letih eksperimentiranja moralo sovjetsko šolstvo v mnogočem povrniti na stara in preizkušena pota zapadne meščanske pedagogike.

Društveni duhovnik pa nam je kritično prikazal zanimivo knjižico: »Prerokbe Nostradamusa«. Označil je dobo njihovega rojstva, predložil nam je takratno miselnost, končno pa s citati in primeri razkril pravi značaj te sleparije, ki nima drugega namena, kot varanje lahkovernih ljudi.

Glavni govornik je bil gen. tajnik Zveze industrijcev g. dr. Adolf Golia. V zanimivem referatu nam je podal zaokroženo in strnjeno sliko stanja industrije v Sloveniji. Nanizal je probleme, ki čakajo industrijo v bodočnosti. Spregovoril je tudi o lastninskih razmerah v industriji Slovenije. Poudaril je potrebo načrtne izgradnje naše industrije, kar bo pa najbolj dosegljivo v avtonomni banovini

Sloveniji. V avtonomni Sloveniji bo naš industrijski razvoj najhitrejši. Vendar pa mora jugoslovanski gospodarski prostor ostati enoten in odprt. Ne smejo se ustvarjati notranje carinske pregrade, kar bi bilo predvsem v škodo

do vse državne skupnosti. Dejal je tudi, da je razvoj slovenskega elementa v naši industriji vedno boljši.

Po predavanju je bila še izčrpna debata, na kar smo sestanek z molitvijo zaključili.

Iz letošnje „Naše volje“

Zadnja leta opazamo med liberalno mladino trenja, ki izvirajo iz različnih vzrokov. Priče smo poskusov združevanja in spajanja, toda do sedaj razen enega proglasa, s katerim se bomo še bavili, drugih sadoz te akcije ne moremo beležiti.

Da se nekoliko poučimo o miselnosti in življenju v tako imenovanih »naprednih« vrstah, smo pregledali letošnje številke »Naše volje«, glasila jugoslovanske nacionalne mladine, ki se tiska v Narodni tiskarni in jo izdajajo uradni liberalni krogi.

Njihove težave

Glavni težavi, s katerima se ima boriti liberalna mladež, sta idejna nejasnost in pomanjkanje neke trdne podlage, s katere bi mogli potem sigurno gledati in vrednotiti svet in dogajanja. Tako je prav letošnja »Naša volja« primer iščočega organizma, ki večkrat zaide na stran, tako da ga morajo »višji« spravljati na pravo pot.

Druga težava, ki jo imajo, pa je pomanjkanje naraščaja in vedno slabši izgledi za bodočnost. Skušajo hoditi s časom in najti nova gesla, s katerimi bi si pridobili mladino. Ta nova gesla v socialnih in gospodarskih vprašanjih so pa kar pripisali na stare prapore jugoslovanskega integralizma, ki ga hočejo rehabilitirati.

Sedaj pa jim pustimo, da sami govorijo:

Nova, preveč radikalna gesla

V svoji prvi številki so poskusili z novimi gesli, ki bi jim naj pridobila prihajajoči rod. Takole pravijo:

»vse naše glasilo daj bo ena sama odločna pot borcev in revolucionarjev.«

V program pa so si zapisali »socializacijo kulture in gospodarstva«.

»hočemo... da postane ta (nacionalna, op. ur.) misel v bodočnosti vodnica vsega jugoslovanskega naroda, brez ozira na vero, stranko ali kulturo.« Vidimo, da je v njih še zelo globoko zakoreninjena unitaristična bolezen staroliberalnega rodu.

»Nacionalna mladina bo šla brezkompromisno svojo pot, ko bo morala uresničiti in ustvariti bodoči družabni red z novim socialno gospodarskim sistemom, v katerem ne bo več mogoč današnji nezadržni proces proletarijatske širskih delovnih plasti.«

Čutijo pa, da leži nad njimi kot senca neslavna liberalna preteklost, zato pravijo, da »odklanjajo nacionalizem, v katerem jih je doslej vzgajal njihov nacionalni milje,« pri tem pa seveda »tolerirajo«, da jih vzdržuje.

In še nadalje pravijo:

»V tem svojem stremljenju pa danes občutimo občutno vrzel v generacijah pred nami, ki so se neprestano spuščale v dolgovezna nacionalna polemiziranja brez pravih zaključkov, namesto da bi šle svoji temeljiti socialno ideološki izgraditvi nasproti.«

K temu še pridružimo vnemanje za »ruske«

filme in kaj čudno utemeljitev predloga, da bi se poučevala na naših srednjih šolah ruščina in »nacionalistični« (ljotičevski list) »August Jenko« je to zadevščino imenoval s pravim imenom, ugotovil je, da jadra »N. V.« v levičarske vode.

Polemika okrog ugotovitve, da gre „Naša Volja“ v komunizem

»Voljaši« so seveda razdraženo odgovorili, svojih trditev niso umaknili, le komentirali so jih po svoje, nekatere zaletelosti so omilili in preobračali, pri tem pa nasprotniku dokazovali totalitarizem, šovinizem, špekulacije z ljudsko neumnostjo itd.

Obljubljali so jim neizprosni boj do uničenja ter jih proglasili za svoje prve nasprotnike. Tako je postal razkol v liberalnih vrstah javen, razdelile so se namreč v nacionalne in nacionalistične.

Odmevi te polemike so prišli v dnevno časopisje in morala je poseči vsem uprava, da je naredila red.

Sledila je čistka

To se je zgodilo v tretji številki. Formalno so sicer branili nedolžnost prve in druge številke z ozirom na komunizem, dejansko so pa izmenjavali urednika in sotrudniško garnituro. Zato v naslednjih številkah ne moremo zaslediti prejšnje miselnosti.

Priznavajo namreč:

»Prvi dve številki nista bili dobri. Zato je posegla takoj vmes uprava in skušala napraviti red. Ne zaradi tega, ker bi bila smatrala, da je kateri koli članek komunistično pobarvan — to so opazili samo totalitarci. (Oblikovno pa nismo mogli opaziti prav nobene razlike med temi številkami. Op. ur.)

Debato z vsemi totalitarci, kakor so imenovali ljotičevski list »Jenko« in katoliške liste, pa so zaključili takole:

O svojih »višjih«, ki »so list pokrenili in še danes skrbje zanj«, pravi, da »niso to totalitarci in ne vihte nad njimi bič neke določene politične skupine ali ideološke smeri.«

Pravijo, da jim ti »demokrati« puščajo največjo svobodo, ki je omejena le v toliko, v kolikor bi tangirala temeljne principe resničnega jugoslovanskega unitarizma...«

In kakor smo videli, so smatrali, da se je v prvi in drugi številki to zgodilo, in so, puščajoč »največjo svobodo« izvedli temeljito racijo.

*

Od sedaj naprej je list lepo in mirno tekkel v že izvoženih kolovozih.

Najbrž na mig od »višjih« govori v četrti številki o potrebi koncentracije. Za zgled pa stavlja geslo »Srbi na okup« in se hujuje nad slovenskimi razmerami, češ da »se gremo še vedno staro šolo onih naših prednikov, ki jih sicer napadamo kot nesposobne, ki pa jih zvesto posnemamo prav tam, kjer so največ grešili.« (Konec prihodnjic.)